Fabriks-flickan. Drame i tre acter. Svenskt Original

Bokutgåva

Tryckt hos Henrik A. Nordström, Stockholm 1796.

PERSONERNE.

GRÅSTEN, *Klädes-Fabrikör.*

Hans FRU.

Deras Doter REGINA.

CEDERBERG, *Informator i Huset.*

AGATHA, *Husjungfru.*

CLARA, *Spinnerska vid Fabriken.*

OSANDER, *Supercargór, hennes Älskare.*

TROSELIUS, *Philosophiæ-Magister.*

LILJEDAL, *Capten vid Flottan.*

REDLIG, *Betjent i Huset.*

Företal.

At skrifva en god Theater-Piece är kan hända det svåraste af alla Vittra Företag. Jag lämnar til Läsarens omdöme, huruvida detta Försök lyckats. Efter all sannolikhet, är det i många afseenden felaktigt; men en Medborgerlig afsigt har förmått mig at våga det. Mit hjerta har altid blifvit uprördt vid åsyn af det olyckliga Fabriksfolket. Jag känner ej en enda af Herrar Klädes-Fabrikörer och fullkomligen öfvertygad därom, at bland dem, som i alla stånd, finnas Medborgare af känsla för deras Likar, angriper jag ingens Person. Det är blott Mänsklighetens sak jag beifrar. Ack! at min röst kunde uptränga ända til Regenten och at Hans nådiga Godhet värdes kasta en medlidande blick ned på de arma Fabrikshjonen. Om detta lilla Dramatiska Försök kunde gifva den minsta anledning til förmildrandet af deras, olycksöde, skulle jag skatta mig sjelf rätt lycklig.

Öfvertygad därom, at *Pedantismen, Vidskepelsen, Skenheligheten* och det *Metaphysiska Grillfängeriet* ej allenast äro nära förbundne, utan ock göra alt slags Tyranni et mer eller mindre kraftigt biträde, har jag äfven sökt förlöjliga dem. Jag har infört en Philosophiæ-Magister, som raisonnerar högst ursinnigt i Moral, Politik och alla ämnen. Här får jag åter erhindra Läsaren, at det är ingens Person jag angriper; utan blott Löjligheten hos de Philosophiæ-Magistrar, som tro sig vara Oracler af Visdom, för det at de genomgått Academiska Coursen, lärt (ehuru illa nog) Skolgrälet och fått i Promotionen en Lager, hvilken lika så ofta krönt Dumheten som Förtjensten [1]. Min afsigt med Troselii caracter är at visa, hur et nedrigt hjerta ofta är

en följd af et uselt Förstånd och hur den strängaste Orthodoxie kan vara förenad med dem bägge.

Om någon Läsare vil bevärdiga detta Försök med en förståndig och ädel Granskning, skall jag emottaga hans påminnelser med all erkänsla. På Illviljans ock Lättfärdighetens Critik ämnar jag aldrig svara.

Fabriks-Flickan.

FÖRSTA ACTEN.

Theatren föreställer Fabrikör Gråstens prägtiga Förmak.

FÖRSTA SCENEN.

CEDERBERG. CLARA.

CEDERBERG.

Altid, sköna Clara, ser jag Er så bedröfvad. Har den nedriga och grymma människan förorsakat Er någon ny oro?

CLARA.

Ack, min Herre, ingen dag går förbi, då han ej utprässar tårar ur mina ögon. Ni känner rätta orsaken. Om det vore hans hat, som förföljde mig; så vore jag ej til hälften så beklagansvärd. Men hans kärlek är ännu grymmare. At älskas af en sådan Barbar är djupet af all olycka.

CEDERBERG.

Ämnar han då behålla Er i en evig fångenskap?

CLARA.

Efter alt utseende tänker han det. Då han ser, at han ej kan få älska mig på det sätt, som hans nedrighet åstundar, vil han i det stället plåga mig. I at plåga är han så fintlig, som trots någon ande ur afgrunden. Ni ser det usla Folket, hvars arbete underhåller hans yppighet. De vittna om sanningen af mina ord. Hvilken människa med minsta känsla kan se dem utan at rysa?

CEDERBERG.

Men hur kom Ni hit til detta olycksställe? Med så många behagligheter och så mycket vett, som Ni eger, har Ni visst fått en annan upfostran än den som gifs åt Fabriksfolk.

CLARA.

Olyckan har ständigt förföljt mig. Jag miste mina Föräldrar i spädaste barndomen; men uptogs, som barn, i en hederlig Prästmans hus. Han böd til at ge mig den bästa upfostran och jag njöt hela fjorton åren den ömmaste omvårdnad i hans hus. Min Välgörare omkom på en sjöresa. Jag, som var med i dödsfaran, räddades af min Fosterbror. Bägge voro vi nu utan Föräldrar, utan värn och skygd. Min Fosterbror for borrt til sjöss och har sedan på hela två års tiden bara en enda gång låtit höra af sig. Jag blef nu tvungen at söka

mig tjenst. En dag, då jag gick rätt bedröfvad med tårarna i mina ögon, mötte mig den Tyrannen. Han såg på mig ganska starkt och frågade mig med en medlidande ton, hvad det var, som förorsakade mina tårar. Jag berättade honom alt. Han öfverhopade mig med godhetsbetygelser, han tilböd mig at få tjena hos sig och lofvade at befordra min framtids lycka. Min enfaldighet bedrogs af hans tal. Jag kom straxt därpå i hans hus och trodde mig ha fått en ädelmodig Beskyddare. Men jag fick snart lära känna hans rätta afsigter. Han gjorde flera försök mot min oskuld och harmsen at de alla misslyckades, invräkte han mig i sin Fabrik. Där har jag nu varit hela två åren och kan ej en gång få lösa mig med penningar. Om jag också ville lagföra honom; så fick han ändå nog utväg at behålla mig. De rike ha altid Gynnare; men Oskulden och Armodet sällan.

CEDERBERG.

Ack! Clara, förtjusande Flicka; hvad mit hjerta deltar i Ert öde! Med hvilken glädje skulle jag ej se Er så lycklig, som Edra behagligheter och Er dygd förtjena!

ANDRA SCENEN.

AGATHA. CLARA. CEDERBERG.

AGATHA

(*som hastigt kommer in*). Nå min kära Clara, hvarföre står Ni här och hänger? Har Ni inte annat at göra, än at hålla sällskap med Herrn där? Arbetet väntar Er i Fabriken. Men Ni borde spinna på et annat ställe.

CLARA.

Ja, det vore lyckligt nog, om jag kunde komma dit utan brott. Ibland andra plågor jag då undveke, blefve den at se Ert ansigte. För öfrigt ska jag låta Er veta, at min Patron kallat mig opp; och ehuru förtryckt jag är, står jag likväl ej under Er lydnad.

CEDERBERG.

Kom, lät oss gå Clara. Den där Physionomien är verkeligen så vidrig, at värre knapt fins på det ställe, dit Jungfrun behagat önska Er.

AGATHA.

Ja, gå altför gärna, mit Herrskap. Vackert engagement, kära Herre! (*De gå.*)

TREDJE SCENEN.

AGATHA

(*ensam*). Så har jag då fått et lyckligt tilfälle at hämnas på dem allesamman. Min Husbonde, den skamlöse människan, skall pligta för sin kallsinnighet mot mig. Jag skall göra honom svartsjuk på Clara och hans Fru svartsjuk på honom. Studenten och Fabriksslynan måste borrt, så visst som jag heter Agatha. Min Physionomie är vidrig, säger den försmädliga karlen, som jag tänkt visa långt större artighet, än en så hederlig Flicka bort göra. Min Physionomie är vidrig! – Så många Kammartjenare ha tyckt om den, så många Hofmästare ha berömt den; och en sådan där en eländig stackare, som sitter och läser horum, harum, horum – han understår sig at skymfa den. Men det, som jag minst kan uthärda, är, at hon också törs vara näsvis. Ja, nu går skammen öfver torra landet. Men i et så hederligt hus ska det följet ej få ha deras rendes-vous. Frun ska få veta af saken och hos henne förmår jag alt. Lyckligtvis kommer hon just nu.

FJERDE SCENEN.

Fru GRÅSTEN. AGATHA.

FRUN

(*inkommande i sin Gala*). Nå, guske lof, at jag ändtligen kom hem! Jag skäms mina ögon ut för det skåpet, i hvilket jag måste åka, liksom lilla Mannen i sit, då han förs omkring på marknarna. Du kan väl se, min kära Agatha, hur en sådan klädning sticker af mot en så infam kabüza. Min Man är i vissa fall rätt besynnerlig. Nog vil han, at det skall vara stort inom hus. Men i alla människors åsyn, då det är mäst nödvändigt at visa sig, drar han ofta in staten.

AGATHA.

Ja, Herrn är lika så besynnerlig i det, som i många andra saker. At Nådifrun går klädd som en Grefvinna, bör väl ingen våga klandra; men at en Spinnerska går klädd som Folk, ja, som, skam til säjandes, jag sjelf, hvars Far var Vice-Stads-Notarie i Sköfde; det är odrägligt at se.

FRUN

(*faller henne i talet*). Vet du, en ting var just roligt i dag. Friherrinnan Renhorn och Öfverstinnan Tranflygt blef helt afundsjuka på mig i fällskapet. Den ena blängde på min Rejher-fjäder med de argaste ögon i verlden: den andra sniglade på min Brillantsring med en högst försmädlig mine. De där förnäma stackarena tycka sig just vara någon ting, för det at de få fara på Couren. Men jag och min Mann kan väga opp dem, om det vore hundra gånger.

AGATHA.

Ja, alt hvad en Fabrikörs- Fru har mer än de sjelfva har råd til at skaffa sig, gör dem fasligen ondt i hågen.

FRUN.

Det roar mig också rätt mycket at förödmjuka dem vid alla tilfällen. Jag vet, at penningen uträttar långt mer, än börden och alla titlar. Likväl skulle det ej vara mig emot, om min Man fick en Commerce-Råds-Caracter. Då kunde man sätta näsan högre opp både mot Friherrinnor och Grefvinnor. Mången ung Generalsperson skulle då fjäsa för mig och sucka efter et parti med min Doter. Men du ser så ledsen ut, Agatha. Hvad felas dej, min bästa du?

AGATHA.

Åh, hur kan man vara annat än ledsen? Det är den förtretligaste syn, at se den här Informatorn och Clara tisla och tasla med hvarannan i Herrskapets egna rum. Ständigt gör hon sig något ärende hit opp och ständigt slinker han ner ur sin vindskupa just på samma tid. Jag tycker likväl, at en sådan karl, som är förnämsta Betjenten i huset, borde hålla sig för god af umgås med slödder.

FRUN.

Ja det är en underlig Herre den Cederberg. Nog har han god figur och långt bättre än som anstår en Informator; men upfostran och verld felas honom. Man kan just få vapörer, när man ibland hör honom tala. Dessutom affecterar den narrn at vara så hjertans sensibel för all ting. Ser han solen gå opp, så blir han förtjust: ser han må'n gå ner, så blir han rörd. Han kan stå och exstasiera sig öfver himmelen, då vädret är klarare än vanligt. Får han se en dräglig physionomie med näsan precist mellan ögonen, så blir han utom sig

af känslor. Alt pack är han isynnerhet mycket tilgifven. Han kallar dem våra vanlottade Likar, för hvilkas ringhet och armod man til och med bör ha en slags vördnad. Har du nånsin hört något besattare? Och bör du väl undra därpå, om en sådan karl blir kär i et Fabrikshjon?

AGATHA.

Nej jag undrar inte så mycke därpå; men at en man af min Husbondes värdighet. – – Herre Gud! Det går mig så til sinnes. – Nej jag bör evigt förtiga en omständighet, som skulle förmycke oroa Nådifrun.

FRUN.

Hur? Agatha! Du förskräcker mig. – Et sådant Qvinfolk – et Fabrikshjon – Ack, hvad jag är förnedrad!

AGATHA.

Har då Nådifrun aldrig, märkt någon ting?

FRUN.

Jo, jo men, gunås så visst; men jag har ej velat tro mina egna ögon. Hvarföre togs hon hit i huset? Hvarföre går hon så väl klädd framför det öfriga packet vid Fabriken? Och hvarföre springer hon så ofta opp til min Mann? Tala vidare, Agatha, och lät mig få veta, hur olycklig jag är!

AGATHA.

Jag vet just ingen ting så egentligt. Det är bara en soupçon, som kan ha sina små orsaker; och jag ber för all ting i verlden, at Nådifrun inte låter Herrn märka det ringaste. I annat fall är jag förlorad för min öppenhjertighet skull.

FRUN.

Nej, jag vil inte låta honom märka något. Men du måste lofva mig tilbaka at yppa alt hvad du vet. Tyst jag tycker mig höra någon komma därute i saln och jag går at kläda om mig. Kom med! (*Hon går.*)

AGATHA.

Jag kommer straxt efter, Nådifru, bara jag får söka opp Herras linne, som ska i tvätten.

FEMTE SCENEN.

FABRIKÖREN. AGATHA.

FABRIKÖRN

(*för sig sjelf då han kommer in och får se Agatha*). Så för tusan! Är nu den inne igen. Om hon vore ända åt afgrunden. (*Går sedan til hänne med förstäld vänlighet och vil klappa hänne.*) Hur är det med dig i dag, Agatha? Du ser så trumpen ut.

AGATHA

(*skjuter borrt hans hand*). Jag är för gammal i huset, för at kunna anses värdig sådana caresser. De höra til en annan än mej.

FABRIKÖRN.

Hvilken annan?

AGATHA

(*med flatt löje*). Åh! Det vet Herrn bäst sjelf.

FABRIKÖRN.

Hvem då? Hvad menar du? Jag begriper dig inte.

AGATHA.

De höra til Jungfru Clara, Herr Cederbergs goda vän.

FABRIKÖRN,

(*som glömmer sig i hastigheten*). Herr Cederbergs goda vän –

AGATHA

(*tar opp näsduken och torkar sig i ögonen*). Herrn vet inte at sätta värde på dem, som äro honom mäst tilgifna. Jag ser, at jag måste borrt härifrån och jag ber genast om mit afsked.

FABRIKÖRN.

Nå, nå min kära Agatha, inte så brottom heller. Men hvad mente du med de orden, at Clara är Cederbergs goda vän?

AGATHA.

Jag tycker, de äro så klara, at vidare förklaring inte behöfs; men jag skall bjuda til at vara tydligare. Hon tycker så mycke om Informatorn, som Herrn tycker om henne. Altjämt stämma de möte med hvarannan än här och än där i Herrns rum.

FABRIKÖRN

(*med häftighet*). Hvad säger du? Kan det vara möjligt? (*Mera modereradt.*) Nej du måtte skämta, Agatha.

AGATHA.

Om Herrn vil ta det för skämt, så får det bli därvid; men utgången torde visa, at jag talar alfvarsamt. Kommer inte endera af det Herrskapet borrt; så torde huset innan korrt bli välsignadt med et nytt Fabriksämne. (*Hon går*).

FABRIKÖRN.

Hör vänta lite, Agatha! Får jag tala med dig några ord?

AGATHA.

Nej jag måste straxt gå til Frun och jag har redan dröjt för länge.

SJETTE SCENEN.

Magister TROSELIUS. FABRIKÖRN.

TROSELIUS

(*kommer in*). Rolig go afton, min gunstige Herr Patron. Ber om förlåtelse, at jag inträder så dristeligen.

FABRIKÖRN.

Välkommen, Herr Magister. Det var längesedan jag hade den förmån at se Er. Hur mår Ni nu för tiden?

TROSELIUS.

Åh jo men, det går väl ann. Men det myckna tråket vid Skolverket skämmer just borrt ens humeur; helst när man tänker därpå, at man har ingen lön för all sin möda. Jag inträder snart min lefnads femtiondeförsta och mina meriters femtiondefemte år och har inte ännu varit så lycklig, at jag fått mig en Rectorssyssla en gång.

FABRIKÖRN.

Hur går det ihop, Herr Magister? Et och femtio lefnadsår och femtiofem meritår?

TROSELIUS.

Jo ser min gunstige Herr Patron; jag har tjent som både Vicarius och Ordinarius hela tjugotvå och et halft år vid Skolverket. Och vi Ungdomens publike Lärare räkna altid dubbla år. Om man eftersinnade det myckna arbete, som vi nedlägge med Uplysningens utbredande; så borde man låta oss få räkna fyrdubbla. Dagligen från morgonen ända til aftonen skrika vi oss halsen hes och stampa vi oss foten trött. Täta örfilar och handplaggor utdelas hvar minut; men ofta hjelper det inte. Ordspråket säger väl, at ris gör goda Barn; men jag har änteligen funnit, at Karbaser göra ännu bättre. Också brukar jag dessa så flitigt, at armen vil stundom gå ur led; och tänk efter, min gunstige Herr Patron, hur mycket det kostar på at så forcera sig.

FABRIKÖREN

(*leende*). Nå jag kan säga, at Ni nu blifvit altför sträng. Inte var det så beskaffadt den tiden, då mina Pojkar var hos Er i Pension.

TROSELIUS.

Ja, det var en annan sak det. Med hederligt Folks Barn måste man bruka en helt olika method. Men det här packets ungar – de äro så dumma och gemena, at de borde piskas ända til benen.

FABRIKÖRN.

Nå har Ni inte skrifvit något nytt sedan jag sist såg Er hos mig?

TROSELIUS.

Jo, jag har författat tre lärda Afhandlingar: den första om det Obegripligas natur; den andra om Tomtgubbars existence och den tredje om händelsen med Sanct Eskil, då han hängde opp sin Calotte på solstrålarna.

FABRIKÖRN.

Tror Ni då verkeligen, at Tomtgubbar äro til?

TROSELIUS.

Ja, Gud bevars från annat.

FABRIKÖRN.

Tror Ni också händelsen med Sanct Eskil?

TROSELIUS.

Det vore förskräckligt eljest. Ehuru Catolskt det Miraklet är, så bör det likväl inte förkastas. Kan man dessutom tänka sig någon ting mer vackert och rörande, än en Calotte på solstrålarna?

FABRIKÖREN.

Nå Ni ämnar väl snart bli Präst och Pastor med på en och samma gång. En Mann af er lärdom och edra meriter borde visst kunna få et godt Pastorat.

TROSELIUS.

Visst har jag tänkt på den saken; och den skall innan korrt gå för sig. Men jag tänker långt mer på någon ting annat. Det är et föremål af största vigt, ja aldeles et Clenodium för min själ. All vidare tystnad med denna hemlighet skulle ligga som en sten på hjertat.

FABRIKÖRN.

Jag begriper redan hela hemligheten och jag skall hjelpa Er at afvälta stenen. Ni tycker om min Doter. Jag är Er inte obenägen; ty våra tänkesätt stämma i det mästa öfverens. Men två stå stora svårigheter möta. Min Hustru vil ha til sin Måg en rik Grosshandlare eller en mycket förnäm Embetsman, och min Doter är galen i unga Officerare. Imedlertid ska jag tänka på saker; men i en ting måste Ni tjena mig tilbaka och lofvar Ni det, Herr Magister?

TROSELIUS

(*utom sig af glädje*). Hvad är det min Herr Patron kan ha at befalla? Om någon möjlighet är och om det ej strider mot mit samvete.

FABRIKÖRN.

Jag behöfver ej göra långa omsvep för at säga Er, hvari saken består. Jag är också öfvertygad därom, at Ni bäst kan uträtta den och jag litar på, at Ni ej missbrukar mit förtroende.

TROSELIUS.

Jag missbruka en så hederlig Gynnares, min tilkommande Herr Svärfars förtroende? –

FABRIKÖRN.

Ni har hundra gånger sett den här Clara, som jag har nere i min Fabrik. Är det inte en skön Flicka? Kan man se henne så ofta, som jag, utan at bli aldeles betagen?

TROSELIUS.

Det håller jag för nästan omöjligt. Om den Flickan ägt fyratusen Riksdaler och Mamsell Regina ej bortröfvat mit hjerta; så vet jag, ej hvad jag hade gjort.

FABRIKÖRN.

Nå jag känner Er väl, Herr Magister och vet, at Ni, liksom jag, är öfver vissa fördomar. Ni eger därjämte en talande tunga och ämnar ingå i et stånd, för hvilket Clara tycks ha mycken högaktning. Sök öfvertala henne därtil, at hon låter beqväma sig at bli lycklig. Det är ingen ting, som jag inte vil våga för at vinna hennes tilgifvenhet. Men hon visar mig den största köld och afslår sådana anbud, som en annan skulle emottaga med upräckta händer. Jag tror, at hon är kär i någon och det torde vara Monsjör Cederberg. Bjud nu til at utforska hennes tänkesätt och framför alt, om hon tycker om den karlen. Det ser så hederligt ut, om en mann af ert kall och fromma utseende talar i en annans sak.

TROSELIUS.

Åh, var det ingen ting annat, som min Patron vil at jag ska uträtta. Den Commissionen ska nog gå lätt för sig? Det är ju dessutom en samvetspligt at gå en oerfaren Ungdom med helsosamma råd til handa.

FABRIKÖRN.

Jag tror ej at den saken blir så lätt; men min erkänsla skall svara emot Ert bemödande. Hon lär komma hit opp vid denna tiden. Jag ska gå ut på en stund, då Ni kan hålla henne qvar för at tala med henne ensam.

SJUNDE SCENEN.

CLARA. FABRIKÖRN. TROSELIUS.

CLARA,

(*som kommer in*). Hvad befaller Herr Fabrikörn.

FABRIKÖRN.

Vänta så länge häroppe. Jag måste skynda ner i Magasinet och jag kommer straxt tilbaka (*går.*)

OTTONDE SCENEN.

TROSELIUS. CLARA.

TROSELIUS.

Hur mår du mit vackra barn? Jag har inte sett dig på lång tid.

CLARA.

Tämligen bra, Herr Magister.

TROSELIUS.

Huru gammal kan du väl nu vara?

CLARA.

Jag fyller snart mit nittonde år.

TROSELIUS.

Du är då förmodligen hemma i din Christendom och de stycken, som tilhöra hvar människa at känna, om den skall föra et rättskaffens lefverne.

CLARA.

Min kunskap i dem är klen.

TROSELIUS.

Huru kommer det til, mit kära barn, och öfvar du dig ej dagligen däri.

CLARA.

Jag har sällan eller aldrig tid.

TROSELIUS.

Tror du, at man är ursägtad därmed, at man skyller på sin knappa tid i et så högvigtigt ärende?

CLARA.

Jag tror, at man inte behöfver veta så mycket, för at vara dygdig och lycklig. Gud ser mera til hjertat än til kunskapen.

TROSELIUS

(*runkar på hufvudet*). Hvem har sagt dig det, at man ej behöfver veta så mycket?

CLARA.

Det hörde jag af en hederlig Prästman, hvars minne jag evigt skall välsigna.

TROSELIUS.

Huru hete den Prästmannen?

CLARA.

Osander.

TROSELIUS.

Ja, det var en vacker mann det – Han, som läste de nymodiga Theologerne: Jerusalem, Hermes och Bastholm.

CLARA.

Han må vara hurudan som helst i Herr Magisterns ögon; men han är vördnadsvärd i mina. Jag har hört mycket annat förståndigt Folk, och ibland dem Herr Cederberg, yttra samma tankar.

TROSELIUS.

Ja så, du umgås också med förståndigt Folk och du tar undervisningar i Religionsläran af Herr Cederberg. Du tycker således om Herr Cederberg.

CLARA.

Jag kan intet annat än värdera en karl, som med et så uplyst vett förenar et så ädelt hjerta.

TROSELIUS.

Och du dömer också om vett och hjerta. Jag kan säga, det är starkt nog det. Men hvad tycker du om din Husbonde? Sätter du inte lika så mycket värde på honom?

CLARA.

Det ges vissa frågor, Herr Magister, som man ej så noga kan svara på.

TROSELIUS.

Men vet du, at du har en rätt beskedlig Husbonde, hvars godhet du ej kan skatta nog högt. Han älskar dig så mycket, så mycket, at det öfvergår alt dit begrepp.

CLARA.

Om han verkeligen älskade mig, så gåfve han mig tilbaka min frihet. Utan friheten är lifvet en olycka, och man gör ej den olycklig, som man älskar.

TROSELIUS.

Just däruti består hans myckna kärlek, at han inte vil släppa dig ifrån sig. Han kan inte lefva en dag, inte en time dig förutan. Han vil ingå med dig i en förening, som – (*hostar*). Gud förlåte den hostan.

CLARA.

Det är just denna förening, för hvilken jag ryser –

TROSELIUS.

Men du är mej en rätt besynnerlig Flicka. Du ryser då för den största lycka, som kan vederfaras en Qvinna i din belägenhet. Du ryser för din uphöjelse från en träl til din Herres förtroligaste vän. Du ryser för åtnjutandet af alla de nöjen, som dit öga och hjerta kunde begära. Men rys i det stället för din motsträfvighet, ångra den och följ mit råd! Jag har för dig et Fadershjerta: det brinner af kärlek til dit väl, och hvaruti det består, måtte jag väl veta bättre än du sjelf. Ja, ångra din motsträfvighet, medan tid är och lät mig rycka dig som en brand ur elden.

CLARA.

Jag börjar rättnu tvifla därpå, at jag talar med Magister Troselius. En sådan Moral är just förvånande. Herr Magistern måtte vilja på skämt försöka mig. Men skulle det mot all förmodan vara alfvar; så får jag lika alfvarsamt svara, at jag aldrig kan ingå i sådana förslager. Jag har hvarken luft eller mod at bli en Ägtenskapsdjefvul: jag tänker inte köpa min lycka på oskuldens och dygdens bekostnad.

TROSELIUS.

Är då kärleken til en älskande Nästa någon odygd, mit käraste barn? –

CLARA.

At älskas af en Tyrann för at lida alt af hans nycker: at njuta alla möjliga nöjen påkostade af en Barbar, som röfvat medlen därtil af sit Folk, hvars blod han suger, vore ingen sällhet för mig. Mit samvete skulle ej lämna mig någon ro, och jag dör förr i det djupaste elände, än jag andas et sådant lif.

TROSELIUS

(*flat och bestört*). Du gör mig rätt häpen mit barn. I det stället at jag skulle lära dig hvad som är rätt och nödvändigt för dit väl, står du här och vil predika för mig. Men du vet ej i din beklagansvärda okunnighet, at göra skilnad mellan samvete och samvete. Mit är rätsligen uplyst: dit är villsefarande och förmörkadt.

CLARA.

Ehuru vilsefarande mit samvete må vara, så följer jag likafullt dess föreskrift; och jag vil ej byta borrt det mot Herr Magisterns.

TROSELIUS.

Du fortfar således i din motsträfvighet: du störtar dig med berådt mod i förderfvet. –

CLARA,

(*som går ifrån honom*). Ja, Herr Magister, jag fortfar. Olyckan blir min egen. (*Fabrikörn kommer in i det samma.*)

NIONDE SCENEN.

FABRIKÖRN. TROSELIUS.

FABRIKÖRN.

Nå, Herr Magister, hur gick det?

TROSELIUS.

Ej så aldeles bra för denna gången. Men tålamod! tålamod! min Herr Patron, och Ni skall nog vinna er åstundan.

FABRIKÖRN.

Jag sa Er ju det förut, at det inte skulle gå så lätt, som Ni trodde; men hvad svarte hon på, ert förslag?

TROSELIUS.

Jag måste tilstå, at det är en rätt näsvis Flicka. Hon står och til och med ger moraler. Hon pratar om dygd, om samvete och Gud vet inte alt hvad; liksom jag inte skulle känna alt det där oändeligen bättre än hon – Jag, som är Philosophiæ-Magister och Theologiæ-Licenciat, som disputerat i Moralen med största heder och lärt Moralen åt andra i mera än tjugu år.

FABRIKÖRN.

Nå hvad svar gaf hon, Herr Magister? Jag brinner af längtan at få höra det.

TROSELIUS.

Hon svarte, at hon ej ville bli en Ägtenskapsdjefvul, at hon ej ville köpa sin lycka på bekostnaden af sin oskuld och dygd. Men jag vil inte ge et runstycke för hennes dygd. Och är det inte den största dygd at söka sin upkomst här i verlden, hälst när det kan ske med äran?

FABRIKÖRN.

Sökte Ni utröna, om hon hade någon böjelse för Cederberg?

TROSELIUS.

Det kunde jag inte komma under fund med. Men jag gjorde en annan uptäckt, som bör gå min Patron långt mera til sinnes, jag ryser för at tala därom. Ni närer en huggorm i er barm och denne huggormen är just Informatorn. Det är inte nog därmed, at han sjelf är utan all Religion; han går äfven och sprider ut bland husfolket sina högst förderfliga grundsatser. Clara är redan smittad af dem och Gud vet, huru det står til med edra barn.

FABRIKÖRN.

Är Karn en Fritänkare? ger han skadliga principer åt mina barn? straxt ska han då ur huset. Det var rätt väl at Ni underrättade mig därom. Jag vil genast tala med Junkern. Gå nu in på en stund til min hustru och prata med henne lite och var sedan god och bli qvar hos mig til afton.

TROSELIUS.

Tackar vördsamligen, min Herr Patron. Jag går hälst, om mig tillåtes, ner i Trägården, för at öfverlägga med mig sjelf om mit nästkommande samtal med Clara. Imedlertid ber jag för all ting i verlden at Cederberg inte får veta, at jag sagt något.

FABRIKÖRN.

Åh nej, därom kan Ni vara öfvertygad. (*Troselius går och Cederberg kommer in i detsamma.*)

TIONDE SCENEN.

FABRIKÖRN. CEDERBERG.

FABRIKÖRN.

Det var rätt bra at Ni kom in, min Herre. Jag ska säga Er, at om Ni vil göra mig en tjenst, så uphör Ni med Er Information från denna dagen.

CEDERBERG.

Altför gärna, min Herre. Därmed är jag rätt nögd, och jag kom just ned i den afsigten at säga Herrn detsamma. Men tillåt mig också at få veta genom hvad förbrytelse jag förorsakat ert missnöje.

FABRIKÖRN.

Läser Ni Christendomen med mina gossar?

CEDERBERG.

Hur kommer Herrn på den frågan?

FABRIKÖRN.

Såsom Far eger jag fullkomlig rättighet at få veta hvad mina barn få lära. Men utomdess har jag mina andra skäl.

CEDERBERG.

Herrn vet ju, at jag utfäst mig at läsa Christendomen två gånger i veckan. Denna förbindelse har jag aldrig uraktlåtit. Barnen kunna sjelfva vittna därom.

FABRIKÖRN.

Ja, ja, det kan väl så vara: men ger Ni dem sådana principer, som egnar rättskaffens Människor och Medborgare? Jag hörde häromdagen berättas, at Ni skall ha ogudagtiga grundsatser: och en sådan Informator vil jag inte ha.

CEDERBERG.

Efter Ni tvingar mig at vara uprigtig på Er bekostnad, så skall jag säga Er tilbaka, at Ni är lika så okunnig i Er Religion, som Ni eländigt öfvar den. Men altid hör man Religion och dygd och mänsklighet och medborglighet sväfva på edra läppar. Vågar Ni tala om dessa heliga ting, hvilka Ni ständigt gäckar med ert upförande? –

FABRIKÖRN.

Hvad är det Ni säger, karl?

CEDERBERG

(*fortfar*). Betänk, hur Ni plågar ert Fabriksfolk som slafvar i Barbariets träldom, för at underhålla er skamlösa yppighet. De gå i de ohyggligaste slarfvor och se ut som lefvande vålnader, då er Famille går i siden och linon med vällustens hull och färg. De dö en långsam död under hunger och törst och alt slags lidande, då Ni sitter vid et kungligt bord, som ofta vil digna under de kräsligaste rätter. –

FABRIKÖRN.

Nej nu kan jag inte uthärda längre –

CEDERBEG

(*fortfar*). Fångars öde är drägligt och Tiggares är nästan lycksaligt, då man jämför det med ert Folks: ty Tiggarne äro åtminstone frie, där de gå i deras föragtade armod och de förtjena ofta mer om dagen, utan at göra det ringaste arbete, än Fabrikshjonen med sexton timars träldom. Och när jag undantar lifstidsarrestanter; så ha ej de öfrige Fångarne så bedröfliga utsigter för framtiden. De återfå deras frihet efter en längre eller korrtare tid, då de fläste af ert olyckliga Folk äro sålde åt Er, som åt Satan. –

FABRIKÖRN

(*ursinnig*). Tig, säger jag dej, karl!

CEDERBERG

(*fortfar*). Jag vil ej tala om alla de brott, som deras elände tvingar dem at begå och alla de nya rysliga eländen, i hvilka dessa brotten störta dem –

FABRIKÖRN.

Ska jag inte få karln at hålla munnen? –

CEDERBERG

(*fortfar ännu*). Se denna sköna och dygdiga Flicka, som Ni dagligen så grymt förföljer; ehuru ert sätt at plåga henne är af en helt annan natur. Alla hennes behagligheters magt kan ej förmå Ert tigerhjerta til mildhet. Hennes själ förtärs af sorg, hennes ögon mörkna af tårar. Det är en Ängel invräkt i et helfvete.

FABRIKÖRN

(*utom sig af raseri*). Gå för tusan, karl! Eljest ska jag snart hjelpå dej på dören.

CEDERBERG.

Jag går väl utan er åtgärd; men jag skall ej skiljas ensam från ert hus. Nej rofvet, som Ni ämnade sönderslita, skall ryckas ur edra klor, er kärlek til den ädla Flickan är så nedrig och grym, som hela er själ. Nej, hon skall ej ha en Cannibal til sin Älskare (*han går.*)

ELFTE SCENEN.

FABRIKÖRN. REDLIG.

FABRIKÖRN

(*går i dören och ropa Redlig in*). Redlig!

REDLIG,

(*som inkommer*). Hvad befaller Herrn?

FABRIKÖRN.

Gå straxt och be Clara komma opp, gå tillika opp til Herr Cederberg och be honom vara god och komma ner til afton. Säg, at jag väntar hit Capten Liljedal, som nyss hemkommit från sina resor. Jag vet, at Cederberg tycker mycke om hans sällskap.

REDLIG.

Nå nu lär väl Herr Patron tänka släppa den lilla vackra Clara på fri fot. Ack, det vore en himmelriksgärning. Herrn ser så uprörd ut. Kanske det öfriga Folket också blir fritt eller åtminstone får någon tilökning på deras dagspenning.

FABRIKÖRN.

Stå inte här och förarga mej, din skurk; utan gör bara straxt, hvad jag befaller.

REDLIG.

Ja, Gubevars! på ögnablicket. Kanske det til och med blir bröllop i qväll. Ja sämre Flicka kunde Herr Cederberg få, ehuru bra Karl han är (*går.*)

TOLFTE SCENEN.

FABRIKÖRN

(*ensam*). På detta samtal med Clara beror nu mit beslut och hennes öde. Min kärlek har länge nog varit

försmådd och jag tål ej at den längre gäckas. Hon måste samtycka til min åstundan eller ock bli den uslaste af mina slafvar. Men den Cederberg – han är mej farlig och han har ju redan hotat at ta henne med våld ur mit hus. Jag borde ej ha vist borrt honom med sådan hårdhet. Men hvem hade kunnat fördra hans tal. Sjelfva Sagtmodet skulle ha blifvit upretadt. Kanske han nu ändrar sit beslut, sedan han funnit, at jag sansat mig. Men hända, hvad som hända må. Flickan skall jag behålla, för at vinna hennes gunst eller plåga henne. Domstolen har jag på min sida, om hon vågar rymma, och hvarken skall den trotsiga karlen eller hvem det vara må kunna emotstå en sådan mann, som jag.

TRETTONDE SCENEN.

FABRIKÖRN. CLARA.

FABRIKÖRN

(*til Clara, som kommer in*). Nå min Clara lilla, jag hör du har varit ovanligt flitig i denna vecka. Men du skall slippa at arbeta mer, om du vil vara beskedlig i alt annat.

CLARA.

Jag tror inte, at Herrn har någon orsak at förebrå mig för obeskedlighet. Jag hade kanske mera skäl at förebrå Hern för omänsklighet. Men en stackars värnlös Flicka får låf at tåla alt.

FABRIKÖRN.

Vet du, hvad jag kunde göra dig för det at du altid talar så sturskt?

CLARA.

Nej; men hvad jag med visshet vet, är, at mit lidande här redan är så stort, at jag inte kan bli mer olycklig.

FABRIKÖRN.

Jag vil tvärtom göra dig lycklig, men du arbetar sjelf däremot. Jag vil inte allenast släppa dig härifrån; jag vil också hyra rum åt dig och bestå dig et hederligt underhåll. Du skall bo och lefva som en Fröken. Med et ord, du skall ha öfverflöd på alt, som kan förnöja en dödligs sinnen.

CLARA.

Men lida brist på en ting, som endast kan förnöja hjertat.

FABRIKÖRN.

Hvad kunde det då vara?

CLARA.

Brist på tilfridställelse med mig sjelf. Om jag vore nog äreförgäten at emottaga et sådant anbud; så skulle ångren evigt förfölja mig. Och jag väljer heldre Herrns förföljelse, ehuru grym den är.

FABRIKÖRN.

Men du är den besynnerligaste Flicka. Kallar du det förfölja, då man vil öfverhopa dig med all möjlig godhet? Och hvaröfver skulle du behöfva ångra dig?

CLARA.

Öfver förlusten af min oskuld, som jag skattar långt mera än mit lif, öfver min nedrighet mot Herrns Fru, som älskar sin mann så högt, öfver min trolöshet mot en hederlig karl, som jag svurit en evig kärlek. Er grymma och enträgna Passion, som af intet afslag blifvit tröttad, tvingar ur mit hjerta denna hemlighet.

FABRIKÖRN

(*med häftighet*). Du älskar då en annan och hvem?

CLARA.

Därpå svarar jag inte.

FABRIKÖRN.

Jag skall nog tvinga dig därtil.

CLARA

(*med deciderad blick och ton*). Omöjligt, Herre, omöjligt.

FABRIKÖRN.

Det är förmodligen Cederberg. Den karlen skall jag förfölja i det yttersta.

CLARA.

Om viljan tror jag Herrn nog; men förmågan torde felas. Han frugtar inte för Herrns förföljelse.

FABRIKÖRN.

Och du skall hvart ögnablick få röna, hvad min hämd förmår.

CLARA.

Herrns hämd kan ej vara grufligare än Herrns kärlek.

FABRIKÖRN.

Jag skall göra dit lif så bittert, at du skall sucka efter döden.

CLARA.

Det har jag redan gjort; men jag skull kanske ge mig honom sjelf, om jag kunde förmås til den lågheten at öfverlämna mig åt er kärlek. (*Hon utbrister i den häftigaste gråt, då Fabrikörn vil omfamna och trösta henne.*) Lät mig få gå, Tyran, och plåga mig i alt annat, blott jag slipper at marteras af er åsyn.

FABRIKÖRN.

Ack! Clara, du söndersliter mit hjerta. Jag har aldrig känt en sådan ömhet.

CLARA

(*som vil slita sig ur hans armar*) Släpp mig, Barbar, släpp mig.

FABRIKÖRN.

Se mina tårar, Clara! Dessa ögon äro ej vane at gråta.

CLARA.

Ni har länge nog utprässat mina.

FABRIKÖRN

(*fattar i hennes hand och kysser den med häftighet*). Du kan då ej älska mig tilbaka. Ack! säg, jag ber än en gång.

CLARA.

Nej, Barbar, aldrig; släpp mig!

FABRIKÖRN

(*faller på knä och räcker henne en dukat-börs*). Döm af min djupa förnedring, hur högt jag älskar dig, Clara. Tag denna skänk! tag mit lif!

CLARA.

Olyckliga! hvarföre så förnedra er? För Guds skull, stig opp! det kommer någon.

FJORTONDE SCENEN.

Fru GRÅSTEN. CLARA. FABRIKÖRN.

FRUN

(*kommer inrusande*). Ah! Nedriga själar.

CLARA

(*skyndar sin väg*). Gud! Jag är förlorad.

FABRIKÖRN

(*vänder sig borrt*). Hvar skall jag dölja mig för den Plågo-andan?

(*Rideaun faller.*)

Slut på första Acten.

ANDRA ACTEN.

Theatren föreställer Fabrikörns Trägård.

FÖRSTA SCENEN.

FRUN. AGATHA.

FRUN.

Ja nu sannar jag dina ord, Agatha. Jag har sett dem med egna ögon. Hålen resa sig på mit hufvud, när jag tänker på, i hvad ställning jag fann dem. Min mann gråtande, på knä, kyssa en Spinnerskas hand – och säga: döm, hur högt jag älskar dig! Henne blek och darrande be honom stiga opp – Ack! Hvilken förnedring utan like för mig, för honom och hela huset! Ängslan och raseri vil qväfva mina ord. Med hvad hämd skall jag börja eller sluta? Hur har jag kunnat vara så blind, så grufligt blind på hela två åren? Men den trolösa, den nedriga karlen har så väl förstått at masquera sig. –

AGATHA.

Ja, det är aldeles förskräckligt. Men Guskelof, at Nådifrun fått erfara, at jag inte far med osanning. Nu ha de förrådt sig sjelfva.

FRUN.

Ja, den nedriga karlen och det oförskämda stycket – Hon måste straxt borrt ur huset. Jag skulle få rent af slag, om jag nånsin såg henne mer, och jag kan få Convulsioner, bara jag tänker på henne.

AGATHA.

Jag tycker, at man inte nog kan straffa henne –

FRUN.

Men hvad hämd skall jag då ta på min mann, den äreförgätna själen? Jo, han blir nog straffad genom frånvarelsen af sit gemena föremål. Säg imedlertid til, at jag inte kommer ner til soupéen. Jag mår altför illa. Men se där har man den förargliga Skolfuksen. Lät oss skynda härifrån.

ANDRA SCENEN.

TROSELIUS. FRUN. AGATHA.

TROSELIUS,

(*som går dem til mötes*). Vördsammaste tjenare, min höggunstiga Fru Patronessa.

FRUN

(*med tvär mine*). Go afton, min kära Magister. Hur står det til med er nu för tiden?

TROSELIUS.

Nog mår jag väl til kroppen; men själen, själen, den är rätt sjuk.

FRUN.

Nå, hvad är det då, som felas henne?

TROSELIUS.

Ack! Jag dristar mig ej at nämna därom, aldraminst mellan flera än fyra ögon. Tordes jag be, min Jungfru Agatha, at hon träder litet afsides på några ögnablick. Jag har et högvigtigt förtroende at göra hennes ärade Fru Matmor.

AGATHA

(*med arg mine*). Alt för gärna, min Herre (*hon går*).

TREDJE SCENEN.

FRUN. TROSELIUS.

FRUN.

Hvad är det för slags förtroende, som Ni kan ha at göra mig?

TROSELIUS.

Höggunstiga Fru Patronessa, mit hjerta är så brinnande i mig. Det brinner för er – Så i Guds namn nu kommer den stygga hostan igen.

FRUN

(*förargad*). Hvad menar Ni med sådant tal? Jag tror at Ni blitt aldeles förryckt.

TROSELIUS.

Min nådgunstiga, bli inte ogunstig! Det brinner inte för Er, utan för er älskeliga Doter, den dygderika Mamsell Regina.

FRUN.

Faller det Er in at skämta? eller är Ni inte verkeligen galn?

TROSELIUS.

Jag är för hederlig för at vara galn och för gammal för at stå och raillera, i synnerhet med en så högvördig Fru, som min gunstbevågna Patronessa är.

FRUN.

Ni är också för gammal för at gifta er med et Fruntimer, hvars Farfar Ni kunde vara.

TROSELIUS.

Så mycket bättre, min Fru Patronessa. Den Qvinnan prisas ju lycksalig, som får i sin mann en Far. Då är ju den dubbelt lycksaligare, som får i honom en Farfar.

FRUN.

Altid talar Ni opp åt väggarna. Och hvad tilgångar har Ni at föda en Hustru med?

TROSELIUS.

Tilgångarna utser nog Försynen. Jag drömde i natt en dröm, som var rätt märkvärdig i sit slag. Den betyder helt visst något godt. Ur golfvet sträcktes en hand, i hvilken jag såg et papper, hvarpå Numrorne 3, 7, 17, 51 och 55 stodo skrefne. Från taket hördes en röst, som sade med tydliga ord: höglärde och vidtberömde Herr Magister! Tag dessa Numror til nästa dragning; och Ni ska få ut dem allesamman. Sker det likväl inte straxt; så haf tålamod och spela på dem altjämt! Lyckan skall änteligen gynna Er.

FRUN.

Jag gratulerar er til vinsten. Speculationen är just förträfflig. Men en ting ska jag säga er helt alfvarsamt, jag vil aldrig ha en Magister til mann åt min Doter.

TROSELIUS.

Konungar och stora Potentater ha varit både Magistrar och Skolmästare. At förtiga flera andra exempel, vil jag blott nämna, den stora Envåldsherren Dionysius –

FRUN

(*utom sig af förargelse*). Om Ni också härstammade i rät nedstigande linea från den stora Envåldsherrn; så toge jag er ändå inte til måg. Farväl! Jag måste gå opp; ty jag mår ganska illa (*hon går*).

TROSELIUS

(*med tvungen contenance*). Vördsammaste tjenare, min Fru Patronessa.

FJERDE SCENEN.

TROSELIUS

(*ensam*). Nå, jag kan säga, det är bra skamlöst, at så affärda en lärd mann, när han gör det hedersammaste anbud. Hon vil inte ha en Magister til måg; men hon vet inte – det högfärdiga stycket, hvad högd och djup af visdom en sådan titel innebär. Nej, tacka vil jag hennes mann. Han är af helt andra tänkesätt och hon får väl låf at dansa efter hans pipa. Dotren ska jag nog ha, och hvad blir det inte för en hjertinnerlig frögd at få räkna och räkna om contanterna, sedan jag utbekommit min kära hustrus morgongåfva? Ej längesedan krönt af Apollo, har jag vunnit den största ära. Nu återstår at krönt af Hymen, jag vinner en lika stor lycka. Ja, jag ser redan i andanom min Regina, som går mig leende til mötes med et Ymnoghetshorn i hvar hand och jag emottar denna kostbara skänk med en obeskriflig glädje. Hon kommer också verkligen där borrta. Nå, gör nu din sak bra, Troselius.

FEMTE SCENEN.

Mamsell REGINA. TROSELIUS.

TROSELIUS

(*til Mamselln, som går leende och läser på et papper*). Vördsammaste tjenare, min täcka Mamsell.

REGINA.

Ödmjuka tjenarina, Herr Magister.

TROSELIUS.

Hvad är det för en Lecture, som så kan roa, om jag får vara dristig och fråga?

REGINA.

Det är Kärlesversar från Sekter Visp. (*Med små- satyriskt löje*). Skrifver Herr Magistern också sådana?

TROSELIUS.

Jag läser inte en gång svensk Vers, åtminstone af det nymodiga slaget. Det är ingen kärna i den. Nej, tacka vil jag de gamla Poëterna, som skrifvit på de döda språken.

REGINA.

Dem lär Herr Magistern känna på sina fingrar.

TROSELIUS.

Skulle jag inte göra det, min täcka Mamsell? Redan då jag gick i Skolen, höll jag en Oration på Latin. Då jag satt på Gymnasium, skref jag Vers på Gräkiska och då jag låg vid Academien öfvade jag mig i at tala Hebraiska. Dessutom var jag en så stor Candidatryttare, at alla Studerande skydde för mig, bara de sågo mig på långt håll.

REGINA.

Herr Magistern gick i Skolen, satt på Gymnasium och låg vid Academien. Ja, det var just i sin naturliga ordning. Ty man sätter sig gärna sedan man gått och man lägger sig sedan man tröttnat at sitta. Men huru kunde Herr Magistern ligga och tillika öfva sig i ridande? Eller hvad betyder det besynnerliga ordet Candidatryttare?

TROSELIUS.

Lilla skalk! Så ska hon också raillera med sin gamla Informator. Jag red inte physice och proprie utan logice och metaphorice, förstår Mamsell. Jag hårdrog och red på ord. Ja, jag var så perfect i disputerande, at jag kunde vederlägga det jag sjelf bevisat.

REGINA.

Det fordras inte lite genie för at komma ut med sådant.

TROSELIUS.

Ja, jag vann inte heller lite bifall. I synnerhet inlade jag stor ära med min Disputation pro Exercitio, som handlade om Tiden, och min Disputation pro Gradu, som handlade om Evigheten.

REGINA.

Herr Magistern lär då känna helt noga, hur det går til i evigheten.

TROSELIUS.

Så mycket som behöfs, min täcka Mamsell. Fast jag inte vet något därom specialiter; så vet jag så mycket mer generaliter. Men det var inte om den tilkommande Evigheten, utan om den förbigångna, som jag disputerade. Jag beskref, huru alt var beskaffadt, innan ännu någon ting var til och därpå höll jag et Disputationscalas, där –

REGINA.

Herrarne förmodligen glömde både tid och evighet.

TROSELIUS.

Ja, nästan så, min täcka Mamsell. Under Calaset kom jag i stark disput med flera af mina nya bröder, angående Kroppars exsistence. Jag påstod at alt hvad man ser, är inte annat än bara synvilla eller erscheinung, som Kant behagat kalla det. De andre åter påstodo ifrigt, at alt måste vara sådant, som det ser ut. Men än i dag är jag kär i min sats.

REGINA.

Ja så, Herr Magister. Då är Ni någon ting helt annat i er sjelf, än hvad Ni syns vara för mina ögon. Jag är också någon ting helt annat i mig sjelf, än det jag syns vara för edra.

TROSELIUS.

Aldeles riktigt, min söta Mamsell Ni har just et genomträngande förstånd och Ni är en synvilla af skönaste art; ja, en den dråpligaste erscheinung i naturen.

REGINA.

Nå à propos om synvillor, Herr Magister, och i synnerhet om sådana synvillor, som likna Fruntimmer – skulle det inte vara möjligt, i anledning af er Favoritsats, at jag är en sjutti-års Gumma, fast jag ser ut som en sjutton-års Flicka?

TROSELIUS.

Nej, min täckaste Ros. När jag rätt beskådar Er; så vil all min Philosophie försvinna. Jag börjar tro, at kroppar verkligen äro, hvad de synas vara för mina ögon. Ja, jag blir så förtjust i kroppar (*närmar sig til henne, då hon drar sig leende tilbaka*) och känner en sådan dragningskraft til dem, at jag aldeler glömmer, mig sjelf. Ack allsmägtiga Mamsell! som så kan segra öfver all visdomens styrka.

REGINA.

Nå raillerie à part, hurudan vore väl den Hustru och Sysla, som Herr Magistern helst skulle önska sig? Tycker Herr Magistern mycke om Stan och Fruntimer, som älska stasslefnan?

TROSELIUS.

Et indrägtigt Pastorat och en Qvinna af ärbart upförande är det jag näst himmelen önskar mig. Och den vackra ärbarhetsdygden har jag ju sökt inplanta hos Er. Denna min Hustru bör älska mig så högt, at hon ej en gång sniglar på Adjuncten. Hon bör flitigt läsa Qvinnospegeln, ständigt hålla Pigorna i tukt, brygga et välsmakande Öl och öfva alla Christeliga dygder. Et Fruntimer, som tycker om stasslefnan, skyr jag för som för pesten. – Den herliga naturen på Landet och det förtroliga sällskap man där eger, fägna mig aldramäst. Huru hugneligt är det inte för en Pastot at vandra kring sin afvelsgård, bland grisar, kalfvar och får, som bland de såtaste vänner! Huru nöjsamt at sitta vid et bord, där all Guds välsignelse öfverflödar och tala –

REGINA.

Om måttlighet, om gifmildhet och försakelse af denna verldens goda.

TROSELIUS.

Ja hvarföre inte det, min täcka Mamsell. Ofs Lärare tilhör egentligen at tala. Bara alt annat Folk gör därefter; så är all ting i sin ordning och det står rätt väl til i landena.

REGINA.

Jag hör på alla omständigheter, at Herr Magistern inte får et Stassfruntimer til hustru. Lycka til en go ärlig Rusthållardoter. Men imellertid har jag så fördjupat mig i discoursen, at jag glömt gå opp til söta Mor. Herr Magistern gör kanske sällskap med.

TROSELIUS

(*bestört och flat*). Tackar vördsamligen, min täcka Mamsell (*de gå borrt*).

SJETTE SCENEN.

REDLIG,

(*som kommer fram ur en af tvärgångarna*). Jag tilstår, at jag just är en Herre, när jag jämför mig med det arma Fabriksfolket. En del af dem får knapt så mycket i dagspenning, som det bestås åt de värsta missgärningsmän. Också bli de flästa af dem skälmar och missdådare. Den lilla frihet, som lämnas dem, nyttja de för at tigga och stjäla och supa borrt känslan af deras elände. Och då få desse raglande benrangel et ännu hiskligare utseende. Några göra just brott med flit, för at bli flyttade ur Fabrikerna i Arresterna, för at andas frisk luft på Schavotterna och känna omväxling af plågor på Pålen. Ja, min Husbonde är så barbarisk, at han just kunde passa til en Bödelsknekt. Och hans kära Hustru – den ugglan, är hon inte lika så grym? Hvad har den lilla beskedliga Clara kunnat göra henne emot? Stackars oskyldiga flicka! Om du visste dit öde. Men hur ska jag nu kunna få rätt på henne och tala med henne, så at ingen blir varse det. Tyst! Jag tror, at hon går där borrta (*Clara presenterar sig i fonden och de gå hvarannan bägge til mötes*).

SJUNDE SCENEN.

REDLIG. CLARA.

REDLIG.

Ack, det var lyckligt, at jag fick råka Er, Clara!

CLARA.

Jag är lika glad däröfver. Men Ni ser så bestört ut, Redlig. Är det någon ny olycka Ni har at förkunna mig? Jag väntar all slags grymhet af mit Husbondfolk.

REDLIG.

Herrn tycks ha blifvit förändrad; men Frun är i högsta grad förbittrad och af hvad skäl, vet jag ej egentligen. Hon vil inte allenst ha Er borrt, utan också låta sätta Er på det ställe, där hennes förtrogna Agatha förtjenar at sitta. Det är just den gemena själen, som upretat henne så mycket. Hon tycker om sin Husbondes pengar och om Informatorns person och hon tror förmodligen at Ni är henne til hinders både i det ena och det andra.

CLARA.

Men hvad anledning har jag kunnat ge henne til denna misstanka? Fabrikörn har jag altid bemött med köld: Herr Cederberg har jag visat den aktning, som hans hederliga upförande förtjenar; men aldrig någon ting mer.

REDLIG.

Ja, det vil jag också tro; men en sådan människa, som hon, dömer alla efter sig. Den oskyldigaste omständighet, et förtroligt samtal, et enda gladt och godt ögnakast uttyder hon til det värsta.

CLARA.

Men säg mig, hvad utväg skall jag taga? Intet medel tycks vara öfrigt til min räddning. Rymma vågar jag ej; man skulle snart få rätt på mig. At åter bli qvar i huset och blottställa mig för Fruns arghet är ju lika så äfventyrligt.

REDLIG.

Ja, beklagansvärda Clara, Ni står just mellan två eldar. Jag tror likväl, det är rådligast at Ni blir qvar. Fruns ondska torde stillas, innan man tror det: Herrn torde bevekas til mera mänsklighet och en gladare utsigt för er framtid kan snart mot all förmodan yppa sig.

CLARA.

Ja, jag vil lyda ert råd, på det at min oskulds förföljare ej måtte få den ringaste anledning at finna mit upförande brottsligt. De må hämnas på hvad sätt som hälst, de må gerna ta et lif, som jag hatar; men deras grymhet skall ej beröfva mig min dygd och et obefläckadt samvetes vittnesbörd.

REDLIG.

Ack, Ni gör mig så glad på edra vägnar, at tårarna stå mig i ögonen. Min Gud, om många bland oss karlar kunde taga sådana beslut! Jag önskar er ståndagtighet lycka och svär vid själ och salighet at tjena Er i alt hvad jag kan (*han går*).

OTTONDE SCENEN.

CEDERBERG. CLARA.

CEDERBERG

(*som kommer ur en boccage*). Ja, sköna, ädla Flicka, Ni har gjort mig lika så glad och jag rodnar för de flästa at mit kön, då jag hör sådana tänkesätt af en Qvinna. Men Redligs förslag at bli qvar kan jag likafullt inte gilla. Nej, fly långt borrt från et hus, där Ni antingen måste förlora er oskuld eller ock evigt plågas af en Barbar, som känner inga andra lagar för sit upförande, än sina otyglade passioner. Fly! och jag skall svara för resten. Om han nånsin vågar förfölja Er, skall jag inför Domaren bli er försvarare.

CLARA.

Men, min Gud! hvart skulle jag fly – utan anhöriga, utan vänner och bekanta?

CEDERBERG.

Ni skall finna en fristad hos en min slägting. Hon är dygdig lika som Ni och den lidande Oskuldens vän. Jag tänker också lämna detta olyckshus, hvars egare blir mig med hvar dag mera odräglig.

CLARA.

Jag rörs til den lifligaste erkänsla af ert ädelmodiga anbud och jag är långt ifrån at misstänka er afsigt. Men värdes eftersinna, min Herre, hvad folket skulle döma om en flicka, som rymt från det ställe Ni sjelf lämnat, för at bo hos en af edra slägtingar. Ännu har ej Fabriken så förnedrat mig, at jag kan glömma, hvad

jag är skyldig Ryktet. Mit Kön beror så mycket däraf; och den Qvinnan är ej rätt dygdig, som ej så vidt det står i hennes magt söker bibehålla dygdens anseende.

CEDERBERG.

Edra granlaga och ädla tänkesätt förtjusa mig äfven så högt, som er skönhet. Men man bör ej så fästa sig vid Ryktet, at man glömmer sin egen sällhet och värdet af et godt samvetes vittnesbörd. Här blottställer Ni ju dagligen er dygd, för at bibehålla dygdens anseende, och Ni betänker ej – förlåt min upriktighet! – at äfven den hjeltemodigaste dygd ej altid håller profvet mot tiden. Jag har ju sagt Er, at jag svarar för alt. Mit upförande skall rättfärdiga oss bägge och hvad Lättsinnigheten eller Nedrigheten dömer, bör ingen klok fråga efter.

CLARA.

Ack! hur gerna jag ville följa ert råd; men –

CEDERBERG.

Hvad är det då, som hindrar Er; ack säg! Fruktar Ni det minsta af mig? Är Ni mindre trygg i det hus, där Medlidandet och Vänskapen skall omfamna Er; än där Listen och Hatet och Hämden och den lastfulla Kärleken förfölja Er?

CLARA.

Nej, tro mig ej vara nog brottslig, at våga frukta något af Er; men –

CEDERBERG.

Jag älskar Er äfven, Clara; men ej på det nedriga sätt, som denne Oskuldens tyrann. Min kärlek är så ren som er själ. Förklara mig nu tilbaka, om Ni känner någon ömhet för mig. Förklara mig det, jag ber, med samma förtjusande öppenhjertighet, som Ni röjt i hela ert upförande. Mit hjerta skall känna en slags vällust i sjelfva afslaget från er mun.

CLARA.

Om detta hjertat ej vore upfyldt af dens bild, som redan vågat sit lif för mig; skulle det ej tilhöra någon annan än Er. Jag har funnit så mycket älskvärdt i er caracter, jag har blifvit så förädlad i ert umgänge, Ni har så ofta talt til mit försvar och tröstat mig i min olycka – Hvad erkänsla är jag Er icke skyldig för så mycket medlidande och ädelmod! –

CEDERBERG

(*tårögd med häftighet*). Erkänsla! tala ej därom. Jag har redan fått för mycken i ert umgänge.

CLARA

(*innerligt rörd*). Hvad? Jag ser edra tårar; och de utprässa mina. Jag ville kunna dela min kärlek imellan min Albert och Er; men et redan älskande hjerta kan ej delas, utan at sönderslitas. Jag ger Er alt, hvad jag förmår – den renaste och ädlaste vänskap (*hon gråter på hans hand*). Ja, blif min Vän! med förtjusning skall jag bli er.

CEDERBERG

(*med Claras hand i sin hand och ögat i tårar mot himmelen och sedan på henne*). Nå nu kan jag oegennyttigt älska – älska, fast med evig försakelse. Mit hjerta känner sällhet i sjelfva sit qval. Clara, jag skall se Er här på jorden – jag skall se Er vid er Älskares sida – med samma rena blick, som en Ängel sin Vän vid Guds Thron.

NIONDE SCENEN.

AGATHA. CLARA. CEDERBERG. En OKÄND.

AGATHA,

(*som presenterar med spotskt löje en ung karl för Clara*). Se här en ung Herre, Mamsell Clara, som vil tala med er i förtroende. Förmodligen är det den tredje Älskarn i ordningen (*hon försvinner*).

CLARA

(*vil skynda mot honom*; *men är färdig at digna af vanmagt*). Gud! hvad ser jag? Min Albert! Ja, det är han sjelf. Men hans ansigte är förskräckligt – (*Cederberg drar sig häpen undan*).

TIONDE SCENEN.

ALBERT. CLARA.

ALBERT

(*med halfqväfd röst til Clara, som vil störta sig i hans armar*). Nej håll, min vän! Nej håll! Hvarföre denna förställda ömhet? Ni har den ej af nöden mot mig. Jag älskar ej sådana kärleksbetygelser, som kunna delas med flera; och jag finner, at min närvaro på detta rum bör förekomma Er rätt vidrig. (*Han sliter sig ur hennes armar, kastar på henne en förtviflad blick och vänder sedan borrt ansigtet.*)

CLARA

(*vil hålla honom fast*). Albert! älskade Albert! har jag väntat dig sådan tilbaka? Har min ömhet förtjent detta bemötande? Albert! Albert! min Vän! hvarföre flyr du mig? Vänd dig om! Lät mig få se och tala med dig! Lät mig få trycka mig til dit hjerta! –

ALBERT

(*med vildhet i sin blick*). Tryck dig til en annans, Förräderska, och lämna mig åt min förtviflan!

CLARA.

Min Gud! Nu begriper jag denna gåta. Den mannen, som nyss stod här, är ämnet för din misstanke. Ack, hvilken grym orättvisa gör du ej både honom och mig?

ALBERT

(*med mildare ton*). Nej lät mig endast få gå, at tröstlös gråta i min ensamhet.

CLARA,

(*som håller honom qvar*). Jag släpper dig ej, min Albert, förän jag fått öfvertyga dig om din vilfarelse.

Kasta din blick på mit ansigte; och finner du ej sanningen, där? (*Han vänder sig förvirrad om.*) Se på dessa ögon, ur hvilka mina tårar strömma; och ve dig! ve oss bägge! om dit hjerta längre kan hysa någon misstanke.

ALBERT

(*innerligt rörd*). Ack! min älskade Clara, det vil ej hysa någon mera. Men förlåt; hvem var den unge mannen, med hvilken du stod och talte i en så uprörd förtrolighet?

CLARA.

Det är den mannen, min Albert, åt hvilken jag skulle skänka mit hjerta, om det ej redan tilhörde dig. – min oskulds ädelmodige Försvarare i detta förbannelsens näste, där än Listen ställt alla försåt för henne, än Våldet på det grymmaste förföljt henne – den mannen, hvars hjerta jag sönderslitit, hvars tårar jag i dessa ögnablick utprässat, af trofast kärlek til dig.

ALBERT.

Ack! undra ej, at jag blef bestört. Hans behagliga utseende, den ömhet, som röjde sig i edra ansigten, er förtroliga ställning, edra tårar – en mindre öm älskare, än jag, hade kunnat förskräckas af alt detta.

CLARA.

Nej, jag undrar inte därpå och jag vil inte heller förtiga, at i en belägenhet, så farlig för et hjerta, som den jag nyss var uti, vågade jag, åtminstone för et ögnablick, tveka om din trohet och min pligt. Du hade ej skrifvit mig til på hela långa tiden. Jag tänkte: kanske han är död eller kanske han glömt sin fordna kärlek i en annan Älskarinnas armar. Men jag tänkte straxt därefter så: man glömmer ej den så lätt, för hvilken man vågat sit lif. Din bild, då du frälste mig ur vågorna, stod nu så liflig för själen och mit hjerta svor dig å nyo en i döden trofast ömhet.

ALBERT.

Ack! Clara, Ängla-Flicka, dit hjerta är lika så skönt som dessa tjusande ögon, ur hvilka dina tårar rinna. Förlåt, förgät mit fel! Det härrörde endast af kärlek. Förlåt och tryck dig til mit bröst, som vil qväfvas af känslornas öfverflöd! Jag har återkommit med en ansenlig förmögenhet: jag känner redan en del af dit lidande och din nedriga Herres grymhet. Men du skall bli min i denna afton. Jag skyndar nu borrt på några ögnablick och flyger åter til din befrielse. (*De försvinna och Rideaun faller.*)

Slut på Andra Acten.

TREDJE ACTEN.

Theatern föreställer å nyo Kläds- Fabrikörns Förmak.

FÖRSTA SCENEN.

FABRIKÖRN. TROSELIUS. CEDERBERG.

FABRIKÖRN,

(*som söker dölja sin oro under masquen af en tvungen glättighet*). Nå, hvad nytt i Tidningarna, mina

Herrar?

TROSELIUS.

De Politiska har jag ej sett, och dem läser jag sällan eller aldrig. De handla mäst om de fördömda Fransoserna, som nu gripa så vidt omkring sig och förderfva vår upväxande ungdom med sina – – Jag törs inte nämnat en gång. Men jag kom lyckligtvis häromdagen at få se Lärda Tidningen för i fjol. Den innehöll högvigtiga saker.

CEDERBERG.

Hvad kunde det vara, Herr Magister?

TROSELIUS.

Det är någon ting så dråpligt, at man aldrig hört sådant förut. Här har upträdt en Mann utan like, som gjort slut på alla Lärda tvister.

CEDERBERG.

Ja så, jag förstår, det är Kanten. Men jag tror, at han snarare ökar än slutar dem. Han söker uplifva det gamla fatala Grälet.

TROSELIUS.

Hvilket öfverdåd utan gränsor at så tala om den djupsinnigaste Philosoph!

CEDERBERG.

Som sökt utgrunda det Outgrundliga och vederlägga på vänstra sidan i sin Bok, det han velat bevisa på den högra.

FABRIKÖRN

(*med myndighet*). Stor sak i all slags Lärdom. Det är klokare at samla penningar än kunskaper.

CEDERBERG.

Jag har likväl läst på något ställe, at det Folket, som eger kunskaper, är i et visst afseende klokare, än de, som ha penningar; ty en kunnig mann värderar altid penningen, men en rik estimerar sällan vett. Om han också har kunnigt folk hos sig; så sker det mer af skryt än af smak. Hans högfärd vil smickras af dem. Det är den Egyptiska Oxen, kring hvilken OfferPrästerna måste röka.

TROSELIUS.

Ja visst äro kunskaper goda. Det erfor jag i synnerhet vid et tilfälle, då i et sällskap följande Samvetsfråga upkastades. En mann går på isen med två vänner, som råka at falla i en vak. Han blir bestört vid denna syn, som hvar och en lätt kan finna och ser sig ej i stånd at hjelpa opp bägge. Hvilkendera skall han då hjelpa? En svarade: han bör ej hjelpa någondera, efter han inte kan hjelpa bägge. En annan åter påstod helt myndigt, at den upkastade frågan var löjlig, emedan man ej står och raisonnerar, då vänners lif är i våda. Den karlen förargade mig högeligen och jag afgjorde frågan til hans häpnad på följande skarpsinniga vis. Först bör man tänka väl efter, sade jag, hvem som är förståndigast och frommast af de i vaken nedfallna vännerne; sedan bör man söka draga honom opp, om det ock inte kunde ske på annat sätt, än genom den andras nedskjutande. Därpå svarade den där myndige mannen: men hans vänner kunna ju drunkna, medan

han öfverlägger. Då gaf jag detta afgörande återsvar: det är bättre at två människor drunkna, än at en af förhastande syndar. Hur skulle jag nu kunnat svara så skarpsinnigt, så framt jag inte läst mycket och tänkt mycket? Karlen stod där med skammen och hela sällskapet klappade händren åt mig, under det starkaste bifalls löje.

FABRIKÖRN.

Jag kan säga, ibland är Ni besynnerlig, Herr Magister.

CEDERBERG

(*med Ironisk mine*). Ja, det är bålt, hvad man kan inlägga för ära med sådana rara kunskaper.

TROSELIUS.

Men man kommer ändå inte långt med dem, så framt man inte därjämte har penningar. Pecunia est nervus rerum, säger en viss stor Philosoph. Det betyder i riktig öfversättning: Penningen utgör styrkan i sakerna.

CEDERBERG.

Jag vet ändå et och annat, som man inte kan få för penningar.

FABRIKÖRN

(*med arg mine*). Hvad kunde det väl vara, min Herre?

CEDERBERG.

(*som ser starkt på Fabrikörn*). Jo til exempel, en dygdig Flickas bevågenhet.

TROSELIUS.

Vet Herrn inte någon ting mer?

CEDERBERG.

Jo, en ting, som Herr Magistern tycker om – et godt Pastorat.

TROSELIUS.

Ja, det är också rätt besynnerligt, at man inte ska få köpa alt, hvad man vil, så snart man har contanterna i fickan. Nej, man får inte en gång tilhandla sig en tand, som setat i en tiggarunges mun, förän Dagbladen larma däröfver. Posito: at man nu låte bryta ut tänderna och raka borrt håret på alla tiggarungar i staden: posito, at man sedan öppnade en Salubod til alla tandlösa och skalliga Hedersmatronors tjenst; så blefve ju en sådan slags handel både indrägtig och riksgagnelig. Det vore dessutom en hugnelig syn, at se Gummor på visst sätt bli Flickor. –

CEDERBERG.

Och det en lika hugnelig at se Flickor på visst sätt bli Gummor.

TROSELIUS.

Så mycket bättre, min Herre. Det blefve en slags Jämlikhet i utseende, grundad på en utvidgad

Handelsfrihet. Det är och denna slags Frihet och Jämlikhet, som jag önskar åt alla Samhällen på jorden. Ja, jag undrar på, at det höglåfliga Comerce-Collegium ej redan tänkt på den saken.

CEDERBERG.

Ja, på handeln med människors lemmar och til slut med deras heder och samveten.

FABRIKÖRN.

Drif inte gäck med mit Främmande, Herre.

TROSELIUS.

At en sådan där en Djäkne, som Ni är, står och vågar vara otidig mot en Promotus, det är nog långt gångit. Herr Patron täckes gunstbenäget förlåta, at jag genast tar mit vördsamma afsked.

FABRIKÖRN.

Nå, förifra Er ej så, Herr Magister; utan var god och bli qvar för min skull.

TROSELIUS.

Nej, ursäkta mig! Inte för denna gången. Men jag skall med det första ha äran at göra min skyldiga upvaktning (*går*).

ANDRA SCENEN.

REDLIG. FABRIKÖRN. CEDERBERG.

REDLIG

(*som kommer in*). En gammal Fabriksgumma ligger sjuk och begär tolf skillings förskott, som hennes Son får sedan arbeta af.

FABRIKÖRN.

Ack at Politien toge den käringen lefvande. Ständigt ska jag ligga i förskott för det packet. Säg, at det inte sker.

REDLIG.

Nå så ska jag då ge henne tolf skilling i stället, ehuru ondt jag har efter penningar. En af Flickorna begär at få gå til sin Syster, som ligger i själtåget och vil tala med henne, innan hon dör.

FABRIKÖRN.

Hvem är den Flickan?

REDLIG

(*med förbittrad häftighet*). Hon, hvars Mor Herrn lät omkomma i arresten, därföre at hon snattade och sålde lite ull, för at en gång rätt få stilla sin hunger: hvars Bror Herrn recommenderade til sex par, för det han hotade at hämnas modrens död och hvars Far i förtviflan däröfver gick och skar strupen af sig

FABRIKÖRN.

Ja, hon är också en skön dufva den. Nej, hon får inte gå ur fläcken.

REDLIG

(*slår sig för bröstet*). Min Gud! Hur kan man ha et sådant hjerta? (*går.*)

CEDERBERG.

Hvilken Djefvul i människoskapnad!

TREDJE SCENEN.

Capten LILJEDAL. FABRIKÖRN. CEDERBERG.

CAPTEN

(*kommer in*). Go afton, Herr Fabrikör. Tack ska Ni ha för i middags. Go afton, min bästa Herr Cederberg. Er får jag tacka för hela två åren sedan.

FABRIKÖRN.

Oändeligen välkommen, Herr Capten. Det är inte liten fägnad för mig, at efter en så lång tids frånvaro se Herr Capten i mit hus. Men något föråldrad har Herr Capten blifvit under tiden.

CAPTEN.

Jag har också slitit bra ondt. Engelska Kapare i Nordsjön, grufliga stormar i den Spanska, Sjöröfvare på de Barbariska kusterna, sjukdom; ja alla slags vedervärdigheter ha träffat mig på denna resa.

FABRIKÖRN.

Herr Capten har väl lupit in i flera af de Franska hamnarna?

CAPTEN.

Åh ja, i ganska många.

CEDERBERG.

Fransoserna lära väl slåss med samma mod, som de visat under de förra campagnerne.

CAPTEN.

Ja, ingen fara därmed. Få de någon gång stryk; så dela de så mycke oftare ut det. Det är et Folk, ska Ni tro, som kunde slåss med sjelfva Fan och hela hans magt, om han ville bjuda dem spetsen.

FABRIKÖRN.

Nå är det nu en fullkomlig jämlikhet i Franska Republiken?

CAPTEN.

Den är sådan, som den kan vara för det närvarande.

FABRIKÖRN.

Ja, det var en välsignad sak; men i det öfriga Europa står det gunås helt annorlunda til. Det är en harm utan like at se den fasliga skillnad, som göres mellan människor och människor. De flästa förtryckas altjämt, för at tilfredsställa några få högtupsatta Personers herrsklystnad. Där går det där förnäma Folket och ser oss andra öfver axeln, för det at de ha anor och titlar och decorationer på bröstet; och de tyckas ej vilja komma ihog, at det är just vår omtänksamma idoghet, som underhåller deras pragt.

CAPTEN.

Nej, nu kan jag inte hålla mig igen och vi må skiljas åt, som vänner eller ovänner; så måste jag säga Er sanningen. Sjelf af ringa härkomst har jag ingen fördel i de Högas försvarande. Men at Ni börjar tala om förtryck, det förekommer mig både löjligt och förargligt. De flästa människor förtrycka, så snart de få magten i händerne och Ni sjelf är en Erts-förtryckare. Ingen Polsk eller Rysk Adelsmann plågar sina Bönder mer grufligt, än Ni ert arma Fabriksfolk. Om jag nu tyranniseras af Kung Fan eller Gref Tott eller en KläsFabrikör; så är ju saken densamma. –

FABRIKÖRN

(*halft bestört, halft förargad, vil falla honom i talet*). Lät mig också få tala, Herr Capten. –

CAPTEN.

Jämlikhet bör Ni aldrig våga nämna; ty då det mellan er Famille och en den förnämsta i Riket är ingen skillnad i det väsentliga; så är det en så omätlig skillnad mellan en Fabriksfamille och er, at man kan hissna för afståndet.

FABRIKÖRN

(*som åter vil falla honom i talet*). Får jag inte försvara mig, Herr Capten? –

CAPTEN

(*som fortfar*). Det förakt, som de Höge visa Er, skänker Ni rundeligen tilbaka åt edra Underhafvande. Af Titlar och lysande Äreställen torde er fåfänga ofta nog kitlas. Om några Förnäma yfvas öfver deras stjernor; så yfs Ni ej mindre öfver edra penningar. Det är inte heller Ni och edra Likar, som underhåller de Högas pragt; utan det är den arbetande hopen, som med sin svett och sit blod närer allas yppighet. (*Fabrikörn hör ej på hans sista ord, utan känner med bestörtning på sin bröstficka och letar i alla de andra.*)

CEDERBERG!

Förträffligt! Herr Capten, förträffligt!

CAPTEN.

Hvad i Guds namn letar Ni efter? Har Ni förlorat någon ting?

FABRIKÖRN.

Ja inte mindre än en summa af 2000 Riksdaler.

FJERDE SCENEN.

AGATHA. FABRIKÖRN. CAPTEN. CEDERBERG.

AGATHA,

(*som kommer andtruten inspringandes*) Clara håller på at rymma. Jag har sett henne ha fasligt stora sedlar. Dem har hon säkert stulit af Herrn.

FABRIKÖRN.

Hvar är hon? Skaffa opp henne på ögnablicket!

CEDERBERG.

Hvad hör jag? Nej, sådant är inte möjligt.

CAPTEN.

Hvem är den Clara?

FABRIKÖRN.

Det är en Flicka här vid Fabriken (*Agatha går*).

FEMTE SCENEN.

FABRIKÖRN. CEDERBERG. CAPTEN.

FABRIKÖRN

(*för sig sjelf*). Nu har jag henne aldeles i mit våld. (*Til de andra.*) Nå det måste jag tilstå, sådant trodde jag inte heller, at hon skulle så skamlöst bestjäla mig. Se det var tacken för all den godhet jag visat henne.

CEDERBERG.

Åh, altsammans är bara en digt af den fördömda Agatha. Kanske hon sjelf – – Jag tror henne om alt.

CAPTEN.

Ja, den människan har jag aldrig kunnat fördra, ehuru mycket Ni berömt henne, Herr Fabrikör.

SJETTE SCENEN.

CLARA. AGATHA. FABRIKÖRN. CEDERBERG. CAPTEN.

FABRIKÖRN

(*til den inkommande Clara*) Min kära Clara, har du blifvit varse någon taskbok med penningar uti?

CLARA

(*förvånad*). Nej.

CAPTEN.

Ack, det var en hjertans vacker Flicka. Kan man begå en så gemen gärning och ha et så behagligt utseende?

FABRIKÖRN.

Stå inte och gör dig til, utan bekänn straxt dit brott; så kan du slippa alt straff.

AGATHA.

Ja, stå inte och krångla nu; ty jag har sett dej ha stora sedlar.

CLARA

(*delad mellan förskräckelse och harm*). Bedra mig mina öron? Är jag vaken? Dessa beskyllningar äro lika så obegripliga som nesliga.

AGATHA.

Nå, efter Jungfrun gör sej så oskyldig, så torde hon låta ransaka sig här på stället.

CLARA

(*med häftighet*). Nej, det kan jag inte göra.

FABRIKÖRN.

Hvarföre skulle du neka därtil, om dit samvete inte slog dig?

CLARA

(*med harmfull blick på honom*). Jag har mina goda skäl. Men hur kan Herrn våga tala om samvete?

FABRIKÖRN.

Ransaka du henne, Agatha. (*Til Capten.*) Jag ber om ursäkt, Her Capten: det ser illa ut i främmandes närvaro; men Herr Capten torde finna nödvändigheten.

CAPTEN.

Ja, lät man ransakningen gå för sig. (*Agatha går nu til Clara. Hon skjuter henne ifrån sig och rifver sjelf under en häftig gråt några sedlar opp ur sina kjolsäckar. De falla på golfvet tillika med et hopvridit papper och et bref.*)

FABRIKÖRN.

(*som tar opp altsammans*). Se här är en tvåhundra Riksdalerssedel och här en tvåhundra-Riksdalers. Men likväl var du så säker om din oskuld.

CAPTEN.

Det var förskräckligt. Sådant kunde jag inte förmoda.

CEDERBERG.

Hon är så visst oskyldig, Herr Capten, som jag står här på stället.

FABRIKÖRN

(*til Clara, som står några ögnablick orörlig och stum*). Nå, hvar är alt det öfriga af pengarne?

CLARA

(*åter utbristande i gråt*). Ack! jag är den olyckligaste bland människor.

AGATHA

(*hemsk, blek och darrande*). Hon har väl gömt undan det öfriga.

FABRIKÖRN.

Nå, stå inte nu längre och reta mig. Eljest ska jag väl få fram sanningen på annat sätt (*går i dörren och ropar in Redlig*).

SJUNDE SCENEN.

REDLIG och Personerne i föregående Scene.

REDLIG

(*inkommande*). Hvad befaller Herr Patron?

FABRIKÖRN.

At du genast går opp til, Policen och begär at två betjenter få följa dig hit.

REDLIG.

För hvilkens räkning, Herr Patron?

FABRIKÖRN.

Altid står du och är näsvis, din slyngel. Gå bara fort dit jag sagt dig. Men vil du änteligen veta för hvilkens räkning; så står personen här (*pekande på Clara*). Det är just denna hederliga Flickan, som du så mycke berömt och ömkat.

REDLIG.

Hvad ondt har hon väl kunnat göra?

FABRIKÖRN.

Gå bara, säger jag dej än en gång, eljest ska jag skaffa dej nattherberge på samma ställe som henne.

REDLIG.

Det må fritt ske; men jag uträttar inte sådana commissioner. Här står en tjenstfärdig Jungfru (*pekar på Agatha*) Hon tör med nöje påta sig det besväret.

AGATHA

(*med förvirradt utseende*). Ja, jag går nog, om Herr Fabrikörn befaller.

FABRIKÖRN.

Må göra. (*hon går*).

REDLIG.

Ja, gå du Ragatha. Det är dej värdigt. Ack, om du sjelf fick gå tilbaka igen med Convoyen. (*Han går ut med*).

OTTONDE SCENEN.

FABRIKÖRN. CLARA. CAPTEN. CEDERBERG.

FABRIKÖRN

(*tar opp Brefvet och det hopvridna papperet. Man finner i det sednare en Stenring och et Portrait*). Se här har man et Kärleksbref. Men hvems är denna ringen?

CLARA.

Det är min egen.

FABRIKÖRN.

Hvem har du fått den af?

CLARA.

Det torde Herrn få veta inom några ögnablick.

CAPTEN

(*som tar Portraitet och betraktar det, til Clara med en bestört häftighet*). Olyckliga! Hvarifrån har du fått detta?

CLARA.

Af min salig Fosterfar.

CAPTEN.

Hvem var den mannen och hvad hette han?

CLARA.

Han var HofPrädikant och hette Osander.

CAPTEN.

Känner du Originalet til detta Portrait?

CLARA.

Det var min saliga Mor, som dog, då jag var fyra år gammal.

CAPTEN.

Heter du verkligen Clara, och hvad är dit Tilnamn?

CLARA.

Min Fosterfar kallade mig Clara efter en Doter, som han förlorat, och Osander efter sig; men mit egentliga namn är Wilhelmina Liljedal.

CAPTEN.

Förskräckliga uptäckt! Efter sjutton års omväxlande öden på resor i krig, i slafveri kommer jag hem för at njuta lugnet. Men huru svek mig mit hopp! Jag finner igen en Doter, som jag hållit för längesedan död; men jag finner henne invräkt i en Fabrik bland dräggen af usla människor och förnedrad, ack Gud! til den låghet, at ha begått den skamligaste gärning. Jag, som älskat et obefläckadt namn och äran långt mer än mit lif, som bär ännu vedermälen däraf på detta sårade bröst (*slår sig för bröstet*) – jag skulle bli Far åt et sådant missfoster? –

CLARA.

Jag ber, värdes höra mig? –

CAPTEN

(*fortfar*). Föraktligaste, afskyvärdaste usling! Hvarföre uptäckte jag i dig et Barn? Hvarföre dog du ej i vaggan eller i födseln? Ack! Detta var det sista slaget, som skulle aldeles krossa mit hjerta.

CLARA

(*under häftig gråt*). Om Ni verkligen är min Far; värdes då höra ert Barn och låta det få förklara sin oskuld! Men, hur kan, hur vil jag förklara den? En del af penningarna har funnits hos mig. Hvem har haft nog svart själ at ha velat smyga dem på mig och göra mig saker til et brott, för hvars minsta tanke jag skulle rysa? Jag vil ej beskylla någon; men jag tycker mig finna häri den nedriga Agathas stämplingar. Ja, ingen annan, än hon, har kunnat begå en så vederstyggelig gärning. Hon har hatat och förföljt mig från början, och sökt kasta skugga på min oskuld genom det mäst förnedrande tadel. Gud! Du, som ser denna oskuld – til Dig tar jag min tilflygt. Om jag ej kan bevisa henne för människor; njuter jag likväl den trösten, at Du och mit samvete bär mig vittne.

CEDERBERG

(*til Capten*). Ja, hon är så visst oskyldig, som Agatha är den brottsliga. Jag känner bägges hjerta. Er glädje, at ha uptäckt hänne, skall snart bli äfven så liflig, som nyss er fasa var stor.

NIONDE SCENEN.

ALBERT. CLARA. FABRIKÖRN. CAPTEN. CEDERBERG.

CLARA

(*vid Alberts inkomst*). Ack! min Älskare, min Befriare kommer.

ALBERT.

Jag ber om ursäkt, mina Herrar, at jag kommer oanmäld in. Hvem af Herrarna är Fabrikörn Gråsten?

FABRIKÖRN.

Jo, det är jag, min Herre. Hvem skulle Herrn vara?

ALBERT.

Jag är Supercargör och heter Osander. Mit ärende är at befria ur sin fångenskap en oskyldig och hederlig Flicka, som varit en Martyr för er grymhet.

FABRIKÖRN

(*som i sin tiltagande bestörtning aldeles förlorar contenancen*) Hon hör mig ej mera til, min Herre. Vil Ni henne någon ting, så ställ ert tal til Herr Capten, hennes nyss uptäckta Far.

SUPERCARGÖRN.

Hur? Herr Capten hennes Far? – Men hvad ser jag, Clara? Du är så bedröfvad. Hur kan man ha et sådant utseende, efter en så lycklig uptäckt?

CLARA.

Ack! Albert, mit hjerta sönderslits mellan två stridande känslor – glädjen öfver at ha igenfunnit en Far och fasan öfver at ha blifvit anklagad för et brott, vid hvars blotta namn du skall rysa.

ALBERT

(*med häftighet*). Hvad för et brott?

CLARA.

För at ha bestulit min Patron på en stor summa penningar. Och det som är förskräckligast, man har funnit en del af penningarna hos mig.

SUPERCARGÖRN.

Om hela verlden misstänkte dig för et sådant brott och om skälen vore aldrig så sannolika; så kunde jag aldrig tro dig därom.

FABRIKÖRN.

Ja, jag vil inte heller misstänka henne. Hon har altid upfört sig så beskedligt. –

SUPERCARGÖRN.

Och Ni däremot altid så nedrigt.

FABRIKÖRN

(*som repar mod*). Stå inte här och var otidig mot mig i mit rum. Sådant tål jag inte, min Herre. Rår jag före, at jag måste stutsa något, då man fann en del af pengarne på henne?

CLARA.

Barbar! det är mer än en gång, som jag vägrat emotta dina penningar. Om du tilböd mig all verldens rikedom, så toge jag den ej af din hand.

SUPERCARGÖRN.

Här måste ligga något skälmstycke under altsammans och jag går inte med min fot ur stället, förän jag får rätt uplysning i saken.

CEDERBERG.

Ja et skälmstycke af Jungfru Agatha – och det var det jag tänkt ifrån början.

CAPTEN.

Gifve Gud! at det så vore – som jag nu är beredd at tro; – hur många sorgetårar besparades mig då icke!

TIONDE SCENEN.

AGATHA. FABRIKÖRN. SUPERCARGÖRN. CLARA. CAPTEN. CEDERBERG.

AGATHA

(*som kommer in*). Nu har jag Policebetjenterna här.

FABRIKÖRN

(*ängslig och förbittrad*) Be dem dra för tusan i våld.

SUPERCARGÖRN.

Jag för min del vil be dem vänta. De torde ännu behöfvas. (*Til Agatha.*) Ja så, det är Jungfrun, som haft det besväret at skaffa Policebetjenterna hit?

CEDERBERG.

Ja, det är hon, som erböd sig at gå; det var också hon, som gjort den sköna uptäckten med stölden.

SUPERCARGÖRN.

Och som talte så vackert om Er och Clara, då jag gick at söka henne ner i trägården.

AGATHA.

Ja, jag talte inte annat än sanning.

CEDERBERG.

Jag svär, at det är den svarta själen, som gjort hela anläggningen mot Clara. (*Agatha vil tala, men kan ej, och kastar ögonen förvirrad omkring sig*).

SUPERCARGÖRN.

Åh nej, det är Jungfrun för beskedlig til. Hon har gjort denna uptäckt, kan man tänka, af et innerligt hat til lasten och oegennyttig tilgifvenhet för sin Husbonde. Nå hör, min hederliga Jungfru, kan Ni inte också ge oss besked därom, hvar de öfriga pengarne tagit vägen?

AGATHA

(*ännu mera slagen*). Hur skall jag kunna göra det?

SUPERCARGÖRN.

Kanske Clara, den nedriga Flickan, stoppat resten af pengarna på Er oskyldiga! eller ock smygt dem in i någon af edra gömmor. Jag vet, at Ni nu tillåter oss at också anställa en liten ransakning med Er, för at fullkomligen ådagalägga er oskuld.

AGATHA.

Jesus! Jag är förlorad.

CEDERBERG.

Lät oss gå i hennes kamare, för at se efter. (*Alla, utom Clara, gå ut.*)

ELFTE SCENEN.

CLARA

(*ensam*). Hvilken nedrighet utan like! Hur kan et människohjerta vara så djefvulskt? Jag har aldrig förolämpat Agatha och hon vil störta mig i en afgrund af olyckor. (*en pauce*) Men Himmelen vare låf! änteligen segrar Oskulden. Jag får omfamna en nyssfunnen Far i en återkommen Älskares armar och umgås fritt med en Vän, hvars hjerta jag evigt skall vörda. (*åter en pauce*) Agatha! beklagansvärda Agatha! Du faller nu sjelf i den afgrund, som din ondska beredde åt mig. Men jag hatar dig likafullt ej. Min hämd skall aldrig förfölja dig. Nej, jag vil söka at mildra dit öde. (*ånyo en pauce*) Och min grymma, min olyckliga Husbonde! – förtjenar han ej snarare medlidande än hat? Kan den, som plågar sina Likar, njuta et enda ögnablicks ro? Ack! Jag ville kunna göra honom lycklig, göra hans Arbetsfolk lyckligt, och utgjuta sällhet öfver hela verlden.

TOLFTE SCENEN.

FRUN. AGATHA. SUPERCARGÖRN. FABRIKÖRN. CAPTEN. CEDERBERG. CLARA.

FRUN

(*som inrusar bland de öfriga*). Hvad i Guds namn är här för larm? och hvad är det man vil med Agatha?

SUPERCARGÖRN.

Förlåt, min Fru, jag ber. Min belägenhet tillåter mig ej at complimentera. Man vil låta föra Jungfrun til det ställe och undergå det välförtjenta straff, som hon med den argaste nedrighet vågat bereda åt en oskyldig.

FRUN.

Hvad har hon då gjort för brott?

SUPERCARGÖRN.

Jag märker, at Ni inte känner saken. Det tilhör er mann at berätta den. Nog af, hon har begått en stöld, för hvilken hon anklagat denna Oskyldiga (*pekar på Clara*), til hvars befrielse jag kommit hit och hvars Far står där (*pekar på Captenen*).

FRUN.

Min Gud! hvad hör jag! Hvilka upträden! –

CLARA.

Har Agatha bekänt? Är alt igenfunnit?

SUPERCARGÖRN.

Ja, ja, min Vän.

AGATHA

(*til Fabrikörn*). Nå, mit öde är då afgjort. Jag förtjenar ej, och ber ej om någons misskundsamhet. Mig återstår blott den trösten at få utgjuta alt mit raseri mot dig, du nedrigaste bland människor. Det är du, som förföljt den du älskat långt grufligare, än jag den jag hatat. Du har samkat brott på brott; och min svartsjuka, min hämd, alla mina missgärningar äro et verk af dig. –

FABRIKÖRN.

Borrt, borrt med människan!

SUPERCARGÖRN.

Nej, lät man henne få tala ut. –

AGATHA

(*fortfar*) Först försköt du en Flicka, som du var så tilgifven, af ursinnig passion för mig. Nu ville du också förskjuta mig, för at förföra och förskjuta en annan. –

FABRIKÖRN.

Borrt med den fördömda människan! –

SUPERCARGÖRN.

Nej, all er nedrighet bör updagas. –

AGATHA.

Nu får jag nog hämd på dig och den tanken skall ge mig en slags glädje midt under mit fasligaste lidande. Hon rycks nu ur dina händer, den fången, som du på en gång var så förtjust i och så pinte.

FRUN

(*til sin mann*). Ja, du nedrigaste bland människor! –

SUPERCARGÖRN

(*går til dören och ropar Policebetjenterna*) Ta den här människan i förvar för några ögnablick så länge och lät henne inte slippa ur stället (*tar Agata i armen och leder ut henne*).

TRETTONDE SCENEN.

Desamme, utom AGATHA.

FABRIKÖRN.

Ack! jag vil slita mig i stycken.

FRUN.

Det borde din Agatha göra. –

SUPERCARGÖRN.

Ja, det borde din Agatha göra i sällskap med alt dit Fabriksfolk. Barbar, du liknar just den nidingen, som jag måste förbanna för min varelse. Han tvang min olyckliga Mor, som han förförde och jagade ur sit hus, at sätta ut sit Foster på gatan. Hon dog sedan rasande af ånger i sina kedjor på Dårhuset; men hennes mördare andas kanske ännu.

FABRIKÖRN

(*med hemsk vildhet*) Ja han lefver ännu; men du och din Mor skall bli hämnad (*vil springa ut ur rummet, då Cederberg och Capten springa efter honom, för at hålla honom qvar*).

De BÄGGE.

Olyckliga, hvad ämnar Ni göra?

FRUN.

Jag dignar och dör af fasa (*sjunker ned på en stol*).

SUPERCARGÖRN

(*efter några ögnablicks orörlig stumhet*) Du bödel, du missfoster min Far? –

FABRIKÖRN.

Nej, jag förtjenar ej det namnet. Lät mig få gå at dö! (*Cederberg håller honom qvar*).

CEDERBERG.

Nej, inte ur stället.

SUPERCARGÖRN.

Ni min Far! – Gud, kan det vara möjligt? Men hvilken ovanlig känsla af ömhet vaknar ej i mit hjerta! Ack! jag vil smälta i tårar. (*går at trycka honom til sit bröst*) Nej min blod stelnar af rysning (*skjuter honom åter från sig.*) Ni min Far!

FABRIKÖRN.

Släpp mig! lät mig få dö! Jag vil ej mer se människor och dagen.

CLARA.

Ack! värdes höra oss, jag ber. Inga brott äro så stora och många, at icke Gud förlåter. –

FABRIKÖRN

(*til henne*) Lät mig få gå, din Plågoanda! Nu har min tid också kommit, at marteras af din åsyn. (*Han kastar sig på en Canapée och vänder borrt ansigtet*).

CLARA.

För Guds skull, jag ber, lät sansa Er! Denna händelse, denna förtviflan kan hafva de lyckligaste följder. Ack! nöjet at förlåta, at trösta – huru gudomligt är det icke! Albert, förlåt du ock din Far! Förlåt den olyckliga Agatha! Hennes samvete måtte grymt nog ha straffat henne.

SUPERCARGÖRN.

Jag tilber dit änglahjerta; men hennes brott är alt för grufligt; och det tilhör ej mig, utan din Far at afgöra hennes öde. (*Vänder sig til Fabrikörn.*) Min Far jag ber, lät sansa Er?

FABRIKÖRN

(*springer åter opp och vil ut*). Hvarföre förlänga mina plågor?

SUPERCARGÖRN

(*håller honom fast och trycker honom åter til sit hjerta*) Gud förlåter och vi alle förlåta.

FABRIKÖRN.

Nämn ej om Gud och förlåtelse, utan släpp mig, lät mig få gå! Barbariska själar! hvarföre hindra mig? Ack! at jorden straxt blefve öpnad och jag sönke med Er alla i afgrunden. (*Vil slita sig med raseri ur Sonens armar; men denne håller honom ännu qvar*).

SUPERCARGÖRN.

Min Far, Ni behöfver en stunds ro. Kom, lät oss gå ut härifrån.

FABRIKÖRN

(*hemskt*) Ro! – Ja kanske i döden, om ej något helfvete fins. Men det fins; jag känner ren dess början.

CEDERBERG

(*til Frun, som lyfter opp ögonen och reser sig*) Ni behöfver också ro, min Fru. Kom och gå ut. Dessa upträden äro för rysliga.

FRUN.

Ja, jag vil borrt, långt borrt från detta Förbannelsens näste. (*De ledsagas nu bägge ut: han af sin Son, hon af Cederberg.*)

FJORTONDE SCENEN.

CLARA. CAPTEN.

CLARA

(*som kastar sig i sin Fars armar*) Ack! min Far, hvad jag är lycklig, midt under dessa fasor!

CAPTEN.

Min Doter! Min älskade Wilhelmina! Hur många glädjetårar skall jag icke gjuta? Sällheten kröner min lefnad, som varit så full af bitterhet. Men hvilka rysliga känslor inblanda sig icke i denna sällhet! Ack, den olyckliga! – den vilda människan – Hans tilstånd är likt en fördömds. Och hans Son – hans känslofulla Son! – Ack! at uptäcka en sådan Far! – Men hvad har kunnat göra dig så förtrolig med denna Ynglingen?

CLARA.

Han är min Fosterbror, min Älskare, som ett gång frälsat mit lif. Han förtjenar all min Fars aktning och kärlek.

CAPTEN.

Omfamna mig min Doter! Du skall tilhöra honom i dag. (*Hon kysser Fadrens hand.*)

FEMTONDE SCENEN.

SUPERCARGÖRN. CLARA. CAPTEN. CEDERBERG.

SUPERCARGÖRN

(*som inkommer med de öfriga*) Denna stund har varit så full af fasor, at jag ej begriper, hur jag kunnat uthärda dem alla. Lät oss helga några, ögnablick åt glädjen. Min rätta Far har jag nästan förlorat, just i den stund, då jag fann honom igen. Men ännu är ej alt hopp om hans sansning och sinneslugn ute. Kanske jag en gång återfår i honom en Far, som blir värd all min aktning och kärlek. Stora olyckor och sorger kunna omskapa det vildaste hjerta. Emedlertid har jag bestyrt om hans bevakande, i fall han vil föra våld på sit lif. (*Til Capten.*) Intag imedlertid hans ställe, min vördnadsvärda Capten, och afslå ej en Doters hand, til hvilken jag gjort mig förtjent med flera års trofast ömhet.

CAPTEN.

Nej, jag afslår den ej. Omfamna mig, min Son! (*Albert omfamnar honom*) Omfamna hvarannan, mina Barn!

ALBERT

(*störtar sig i Claras famn*). Ack! Clara, du är nu min. Jag har ingen sällhet öfrig at önska mig. (*vänder sig därpå til Cederberg*) Och Ni ädelsinnade Mann, kom bo med oss under et tak och blif vår gemensamma Vän! Ni behöfver ej frukta för ert hjerta och jag väntar alt stort af dess dygd. För en sådan mann, som Ni är, skall sjelfva upoffringen bli en slags vällust och känslan af er ökade sinnesstyrka med hvarje ny seger öfver Er sjelf skall göra Er kanske långt sällare, än den sällaste Älskare.

CEDERBERG

(*trycker hans hand*) Jag skall söka at bli värd denna sällhet.

SLUT.

Exemplaret kostar 16 Skillingar.

Noter

1)

Dessa Magistrars antal är långt större, än man i vårt Tidehvarf skulle förmoda.